

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 septembre 2023

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 4 avril 2014
relative aux assurances, visant à
permettre au consommateur de résilier
le contrat d'assurance à tout moment après
la fin de la première année,
sans frais ni pénalités**

Amendements

Voir:

Doc 55 0194/ (S.E. 2019):

- 001: Proposition de loi de M. Patrick Prévot et consorts.
- 002: Modification auteur.
- 003 et 004: Amendements.
- 005: Rapport de la première lecture.
- 006: Articles adoptés en première lecture.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 september 2023

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 4 april 2014
betreffende de verzekeringen, teneinde
het voor de consumenten mogelijk te maken
een verzekeringsovereenkomst na een looptijd
van één jaar zonder kosten en
zonder boete op te zeggen**

Amendementen

Zie:

Doc 55 0194/ (B.Z. 2019):

- 001: Wetsvoorstel van de heer Patrick Prévot c.s.
- 002: Wijziging indiener.
- 003 en 004: Amendementen.
- 005: Verslag van de eerste lezing.
- 006: Artikelen aangenomen in eerste lezing.

10191

N° 8 de M. **Patrick Prévot et consorts**

Art. 2

Apporter les modifications suivantes:

a) au point 1°, b), remplacer les mots “d’un service d’envoi recommandé électronique au sens de l’article 3.36 du règlement” **par les mots** “d’un service d’envoi recommandé électronique qualifié au sens de l’article 3.37 du règlement”;

b) au point 3°, remplacer les mots “le preneur d’assurance signant électroniquement la résiliation avec une signature électronique ou un cachet électronique visés respectivement aux articles 3.10 et 3.25 du règlement” **par les mots** “le preneur d’assurance signant électroniquement la résiliation avec une signature électronique qualifiée ou un cachet électronique qualifié visés respectivement aux articles 3.12 et 3.27 du règlement”.

JUSTIFICATION

Dans son *Guide à destination des rédacteurs de textes législatifs et réglementaires. Utilisation des notions de “signature électronique” et autres “services de confiance” ainsi que de support durable* (document disponible sur internet: <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Publications/files/Digital-Act-II-Guide-terminologique.pdf>), le SPF Economie recommande d’opter pour le recours à un service de confiance qualifié:

— lorsqu’il est nécessaire de disposer de garanties élevées sur le plan de la sécurité juridique et technique pour protéger plus particulièrement une partie faible (un consommateur) et/ou une partie tierce;

— si l’opération envisagée nécessite de disposer de garanties élevées quant à l’identification et le consentement de l’auteur d’un document; et/ou la lisibilité dans le temps et l’intégrité d’un document; et/ou la réalité et la date de l’envoi et de réception d’un document; et/ou l’exactitude de cette date;

Nr. 8 van de heer **Patrick Prévot c.s.**

Art. 2

De volgende wijzigingen aanbrengen:

a) in punt 1°, b), de woorden “een dienst voor elektronisch aangetekende bezorging in de zin van artikel 3.36 van Verordening” **vervangen door de woorden** “een gekwalificeerde dienst voor elektronisch aangetekende bezorging in de zin van artikel 3.37 van Verordening”;

b) in punt 3°, de woorden “waarbij de verzekeringnemer de opzegging elektronisch ondertekent met een elektronische handtekening of met een elektronische zegel bedoeld in respectievelijk de artikelen 3.10 en 3.25 van Verordening” **vervangen door de woorden** “waarbij de verzekeringnemer de opzegging elektronisch ondertekent met een gekwalificeerde elektronische handtekening of met een gekwalificeerd elektronisch zegel bedoeld in respectievelijk de artikelen 3.12 en 3.27 van Verordening”.

VERANTWOORDING

In zijn *Gids voor de redacteurs van wettelijke en reglementaire teksten. Gebruik van de begrippen “elektronische handtekening” en andere “vertrouwensdiensten”* alsook het begrip “duurzame gegevensdrager” (document beschikbaar op internet: <https://economie.fgov.be/nl/publicaties/gebruik-van-de-begrippen>) beveelt de FOD Economie, kmo, Middenstand en Energie aan te kiezen voor het gebruik van een gekwalificeerde vertrouwensdienst:

— wanneer het noodzakelijk is om over een grote garantie te beschikken wat juridische zekerheid en technische veiligheid betreft om meer in het bijzonder een zwakke partij (een consument) en/of een derde partij te beschermen;

— indien er voor de beoogde transactie belangrijke garanties nodig zijn inzake de identificatie en de goedkeuring van de auteur van een document; en/of de leesbaarheid in de tijd en de integriteit van een document; en/of de werkelijke datum van verzending en ontvangst van een document; en/of de juistheid van die datum;

— (en application du principe d'équivalence fonctionnelle) si des formalités particulières pour la même opération dans un environnement papier étaient, par le passé, exigées par le législateur;

Etant donné que ces différentes hypothèses sont rencontrées dans le cas présent, celui de la résiliation d'un contrat d'assurance, qui emporte des conséquences juridiques importantes pour le consommateur (le preneur d'assurance) et le cas échéant pour des tiers (le tiers lésé), il est souhaitable d'opter pour le recours à des services de confiance qualifiés (et non pas à des services de confiance non-qualifiés) et de se référer aux dispositions pertinentes du règlement (UE) n° 910/2014 du Parlement européen et du Conseil du 23 juillet 2014 sur l'identification électronique et les services de confiance pour les transactions électroniques au sein du marché intérieur et abrogeant la directive 1999/93/CE, notamment son article 3. 12 (et non 3.10.), article 3.27 (et non 3.25.) et article 3.37. (et non 3.36.).

L'envoi recommandé électroniques qualifié offre les mêmes garanties légales, voire des garanties supplémentaires, que le courrier recommandé papier, à savoir:

- 1) l'identité de la personne utilisant le service/envoyant l'envoi;
- 2) le destinataire;
- 3) la date d'envoi;
- 4) une confirmation automatique de réception automatique.

Patrick Prévot (PS)
 Florence Reuter (MR)
 Albert Vicaire (Ecolo-Groen)
 Leen Dierick (cd&v)
 Kathleen Verhelst (Open Vld)
 Melissa Depraetere (Vooruit)
 Barbara Creemers (Ecolo-Groen)

— (met toepassing van het principe van functionele equivalentie) indien de wetgever in het verleden voor dezelfde handeling in een papieren omgeving bijzondere formaliteiten vereiste.

Aangezien aan die verschillende hypothesen is voldaan in voorliggend geval, namelijk dat van de opzegging van een verzekeringsovereenkomst, die aanzienlijke juridische gevolgen met zich brengt voor de consument (de verzekeringnemer) en in voorkomend geval voor derden (de benadeelde derde), is het wenselijk ervoor te kiezen een beroep te doen op gekwalificeerde vertrouwensdiensten (en niet op niet-gekwalificeerde vertrouwensdiensten) en te verwijzen naar de relevante bepalingen van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, en met name naar de artikelen 3.12 (en niet 3.10), 3.27 (en niet 3.25) en 3.37 (en niet 3.36) ervan.

De gekwalificeerde elektronisch aangetekende bezorging biedt dezelfde, en zelfs bijkomende, wettelijke garanties als het aangetekend schrijven op papier, namelijk:

- 1) de identiteit van de persoon die de dienst gebruikt/de verzending verstuurt;
- 2) de bestemming;
- 3) de datum van de verzending;
- 4) een automatische bevestiging van automatische ontvangst.

N° 9 de M. **Patrick Prévot et consorts**

Art. 4

L'article 85/1, § 3, alinéa 2 proposé, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, est remplacé par deux alinéas rédigés comme suit:

“La demande du preneur d'assurance, visée à l'alinéa 1er, ne peut être refusée.

En cas de polices combinées, nonobstant l'article 66, l'ancien contrat peut être résilié dans son ensemble.”

JUSTIFICATION

L'article 85/1, § 3, alinéa 2, en projet, de la loi du 4 avril relative aux assurances, prévoit qu'en cas d'assurance obligatoire, le nouvel assureur est tenu d'entreprendre les formalités nécessaires à l'exercice du droit de rétractation, si le preneur d'assurance en fait demande.

En cas d'assurance non obligatoire, le preneur d'assurance peut, conformément à l'article 85/1, § 3, alinéa 1, également demander au nouvel assureur ou le cas échéant à l'intermédiaire d'assurance d'effectuer pour son compte les formalités nécessaires à l'exercice du droit de résiliation, mais dans ce cas, le nouvel assureur peut refuser cette demande et le preneur d'assurance doit alors entreprendre lui-même les démarches nécessaires pour exercer le droit de rétractation.

Or la réalité du marché des assurances est telle que les assurances obligatoires sont généralement souscrites dans le cadre de packages globaux. Par exemple, le consommateur ne souscrit généralement pas une assurance incendie, mais une assurance habitation qui couvre d'autres risques annexes tels que la grêle, les dégâts des eaux, les bris de vitre, la responsabilité civile immeuble, la garantie catastrophe naturelle, etc. De même, le consommateur ne souscrit généralement pas une assurance RC auto obligatoire, mais une assurance auto qui couvre d'autres risques annexes tels que le bris de vitre, éventuellement le vol, éventuellement une garantie omnium, etc. Dans ce cas, le consommateur qui demande au nouvel assureur ou, le cas échéant, à l'intermédiaire d'assurance d'effectuer pour son compte les formalités du droit de résiliation, doit pouvoir obtenir la résiliation de l'ensemble

Nr. 9 van de heer **Patrick Prévot c.s.**

Art. 4

Het voorgestelde artikel 85/1, § 3, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, vervangen door twee leden, luidende:

“Het in het eerste lid bedoelde verzoek van de verzekeringnemer mag niet worden afgewezen.

Niettegenstaande artikel 66 kan in geval van combinatiepolissen de oude overeenkomst in haar geheel worden opgezegd.”

VERANTWOORDING

Het voorgestelde artikel 85/1/ § 3, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen strekt ertoe te bepalen dat in geval van een verplichte verzekering en wanneer de verzekeringnemer zulks vraagt, de nieuwe verzekeraar verplicht is om alle formele stappen te zetten die nodig zijn voor de uitoefening van het opzeggingsrecht.

Bij een niet-verplichte verzekering kan de verzekeringnemer op grond van het op stapel staande artikel 85/1, § 3, eerste lid, de nieuwe verzekeraar of in voorkomend geval de verzekeringstussenpersoon eveneens verzoeken om voor zijn rekening de formele stappen te zetten die nodig zijn voor de uitoefening van het opzeggingsrecht, maar in dat geval zou de nieuwe verzekeraar het verzoek in kwestie mogen afwijzen, waardoor de verzekeringnemer zelf de nodige stappen zou moeten zetten om het opzeggingsrecht uit te oefenen.

In werkelijkheid maken op de verzekeringsmarkt de verplichte verzekeringen doorgaans deel uit van totaalpakketten. De consument neemt meestal niet louter een brandverzekering, maar een woningverzekering die ook andere, aanverwante risico's dekt, bijvoorbeeld hagelschade, waterschade, glasbreuk, burgerlijke aansprakelijkheid voor het gebouw, natuurrampen enzovoort. Zo neemt de consument doorgaans evenmin louter een verplichte aansprakelijkheidsverzekering voor zijn wagen, maar veeleer een autoverzekering die ook aanverwante risico's dekt, zoals glasbreuk of eventueel diefstal, of die een omniumwaarborg behelst enzovoort. Indien de consument zulks wil en wanneer hij in dergelijke gevallen de nieuwe verzekeraar of in voorkomend geval de verzekeringstussenpersoon verzoekt om voor zijn rekening de formele stappen in verband met het opzeggingsrecht te zetten, zou

de son ancien contrat habitation (et non pas uniquement du volet incendie) s'il en fait la demande. Le même raisonnement s'applique pour la résiliation de l'ensemble du contrat d'assurance auto (pas uniquement le volet RC auto).

De plus, l'article 85/1, § 3, alinéa 2, en projet, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, vise à offrir au consommateur qui souhaite changer d'assurance une solution permettant d'assurer la permanence de la couverture assurantielle durant la procédure de changement d'assurance. Cette disposition visant à éviter les trous dans la couverture assurantielle est particulièrement utile s'agissant des contrats obligatoires en vertu de la loi ou d'un contrat. Mais cette mesure de protection du consommateur le serait tout autant dans d'autres cas d'assurances, non obligatoires.

Le présent amendement prévoit dès lors une extension du champ d'application de l'article 85/1, § 3, alinéa 2, à l'assurance non obligatoire.

De cette manière:

— la liberté de choix du consommateur d'organiser ou non le changement lui-même sera respectée;

— s'il le souhaite, le preneur d'assurance peut également demander en cas d'assurance non obligatoire au nouvel assureur ou à l'intermédiaire d'assurance d'exercer pour son compte les formalités nécessaires à l'exercice du droit de rétractation, évitant ainsi les problèmes de lacunes/double couverture;

— le nouvel assureur ou le cas échéant l'intermédiaire d'assurances ne pourra pas refuser d'entreprendre ces formalités, même en cas d'assurance non obligatoire.

S'agissant des polices combinées, l'article 66 de la loi du 4 avril relative aux assurances prévoit qu' "à défaut de convention contraire, lorsque, dans un même contrat, l'assurance s'engage à diverses prestations, soit en raison des garanties promises, soit en raison des risques assurés, la cause de résiliation relative à l'une des prestations n'affecte pas le contrat dans son ensemble." Pour la sécurité juridique, il est utile de préciser que cette disposition n'est pas applicable dans le cas présent: le nouvel assureur, ou le cas échéant, l'intermédiaire d'assurances qui effectue pour le compte du

de gehele oude woningverzekeringsovereenkomst moeten kunnen worden opgezegd en dus niet alleen het brandverzekeringsonderdeel. Dezelfde redenering is van toepassing op de opzegging van de volledige autoverzekering (niet louter het onderdeel inzake burgerlijke aansprakelijkheid).

Daarenboven strekt het voorgestelde artikel 85/1, § 3, tweede lid, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen ertoe de consument die van verzekering wil veranderen, een oplossing aan te bieden waardoor hij gedurende de procedure met het oog op de overstap naar een andere verzekering gedekt blijft door een verzekering. Die bepaling beoogt te voorkomen dat de verzekeringsdekking tijdelijk wegvalt en is buitengewoon nuttig wanneer het gaat om verzekeringsovereenkomsten die verplicht zijn op grond van een wet of van een contract. Die beschermingsmaatregel zou echter even nuttig zijn met betrekking tot andere, niet-verplichte verzekeringen.

Dit amendement heeft derhalve tot doel de toepassings-sfeer van artikel 85/1, § 3, tweede lid, uit te breiden tot de niet-verplichte verzekeringen.

Aldus:

— zou de vrijheid van de consument om de overstap al dan niet zelf te regelen, in acht worden genomen;

— zou de verzekeringnemer indien hij dat wil, ook met betrekking tot niet-verplichte verzekeringen aan de nieuwe verzekeraar of aan de verzekeringstussenpersoon kunnen vragen om voor zijn rekening de formele stappen te zetten die nodig zijn voor de uitoefening van het opzeggingsrecht, waardoor zowel niet-verzekerde periodes als dubbele dekkingen zouden worden voorkomen;

— zou de nieuwe verzekeraar of in voorkomend geval de verzekeringstussenpersoon niet kunnen weigeren om de voormelde formele stappen te zetten, zelfs wanneer het een niet-verplichte verzekering betreft.

Met betrekking tot combinatiepolissen bepaalt artikel 66 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen het volgende: "Wanneer de verzekeraar zich in een zelfde overeenkomst tot verschillende prestaties verbindt, hetzij omwille van de gegeven dekking, hetzij omwille van de verzekerde risico's, geldt de grond van opzegging betreffende een van die prestaties niet voor de gehele overeenkomst, tenzij anders is bedongen." Omwille van de rechtszekerheid is het nuttig te verduidelijken dat die bepaling niet van toepassing is op het onderhavige geval: de nieuwe verzekeraar of in voorkomend

preneur d'assurance qui le souhaite les formalités nécessaires à l'exercice du droit de résiliation, doit pouvoir résilier l'ancien contrat dans son ensemble.

Enfin, il y a lieu de rappeler que, conformément à l'article 85/1, paragraphe 4, en projet, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, un arrêté royal sera rédigé pour préciser plus avant la procédure permettant à l'assureur de veiller à la permanence de la couverture assurantielle durant la procédure de changement d'assurance, ainsi que les modalités (formes et délais) de cette procédure.

Patrick Prévot (PS)
Florence Reuter (MR)
Albert Vicaire (Ecolo-Groen)
Leen Dierick (cd&v)
Kathleen Verhelst (Open Vld)
Melissa Depraetere (Vooruit)
Barbara Creemers (Ecolo-Groen)

geval de verzekeringstussenpersoon die voor rekening van de daarom verzoekende verzekeringnemer de formele stappen zet die nodig zijn voor de uitoefening van het opzeggingsrecht, moet namelijk de gehele oude overeenkomst kunnen opzeggen.

Tot slot moet eraan worden herinnerd dat volgens het voorgestelde artikel 85/1, § 4, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen een koninklijk besluit zal worden uitgevaardigd ter nadere verduidelijking van de procedure waarmee de verzekeraar ervoor moet zorgen dat de verzekeringsdekking blijft bestaan tijdens de overstapprocedure; tevens zouden aldus de nadere regels (vormvereisten en termijnen) van die procedure worden vastgelegd.

N° 10 de M. **Patrick Prévot**

Art. 2

Remplacer le 2° par ce qui suit:

“2° dans le paragraphe 2, alinéa 1er, les modifications suivantes sont apportées:

a) les mots “, 85/1, § 2” sont insérés entre les mots “aux articles 57, §§ 3, 4 et 5, 71” et les mots “et 86, § 1er”;

b) les mots “ou, dans le cas d’une lettre recommandée” sont remplacés par les mots “ou, dans le cas d’un envoi recommandé”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement fait suite à la remarque n° 3 figurant dans la note de légistique des services juridiques de la Chambre.

Compte tenu de la modification proposée par l’article 2, 1°, de la proposition de loi, à savoir remplacer la notion de “lettre recommandée” par la notion d’“envoi recommandé” laquelle comprend également les recommandés envoyés par voie électronique, l’article 84, § 2, alinéa 1er, de la loi du 4 avril 2014 doit également être modifié, en y remplaçant le renvoi à une lettre recommandée par un renvoi à un envoi recommandé.

Patrick Prévot (PS)
 Florence Reuter (MR)
 Albert Vicaire (Ecolo-Groen)
 Leen Dierick (cd&v)
 Kathleen Verhelst (Open Vld)
 Melissa Depraetere (Vooruit)
 Barbara Creemers (Ecolo-Groen)

Nr. 10 van de heer **Patrick Prévot**

Art. 2

De bepaling onder 2° vervangen als volgt:

“2° in § 2, eerste lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) tussen de woorden “in de artikelen 57, §§ 3, 4 en 5, 71” en de woorden “en 86, § 1” de woorden “, 85/1, § 2” invoegen;

b) de woorden “of, ingeval van een aangetekende brief” vervangen door de woorden “of, ingeval van een aangetekende zending”.

VERANTWOORDING

Dit amendement beoogt gevolg te geven aan opmerking nr. 3 van de wetgevingstechnische nota van de Juridische dienst van de Kamer.

Rekening houdend met de bij artikel 2, 1°, van het wetsvoorstel voorgestelde wijziging, die erin bestaat het begrip “aangetekende brief” te vervangen door het begrip “aange-tekende zending”, waaronder eveneens aangetekende zendingen vallen die langs elektronische weg worden verzonden, moet artikel 84, § 2, eerste lid, van de wet van 4 april 2014 eveneens worden gewijzigd door daarin de verwijzing naar een aangetekende brief te vervangen door die naar een aangetekende zending.

N° 11 de Mme **Van Bossuyt**

Art. 5

Dans l'alinéa 3, insérer les mots “un an et” entre les mots “Elle remet à cet effet,” et les mots “deux ans après l'entrée en vigueur”.

JUSTIFICATION

Le dispositif proposé risque également d'avoir certains effets indésirables. Ce nouveau dispositif ne peut en aucun cas nuire à la continuité de la couverture des consommateurs et créer des vides de couverture d'assurance ou des doubles couvertures (et donc un double paiement de la prime). C'est pourquoi il est crucial d'évaluer cette nouvelle législation. Nous proposons dès lors de procéder déjà à une évaluation après un an.

Nr. 11 van mevrouw **Van Bossuyt**

Art. 5

In het derde lid, tussen de woorden “Daartoe bezorgt zij” en de woorden “twee jaar na de inwerking-treding” de woorden “één jaar en” invoegen.

VERANTWOORDING

Wij zien ook enkele mogelijke neveneffecten in de voorgestelde regeling. De nieuwe regeling mag geenszins een negatieve impact hebben op de continuïteit van de dekking van consumenten en leiden tot lacunes in de verzekeringsdekking of dubbele dekkingen (en dus dubbele premiebetalingen). Daarom is een evaluatie van de nieuwe wetgeving heel belangrijk en stellen we voor om na 1 jaar al een evaluatie te maken.

Anneleen Van Bossuyt (N-VA)